Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Directoraat-Generaal Migratie
Programmadirectie
Oekraïense Ontheemden

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Ons kenmerk
5682163

Uw kenmerk
2024Z12235

Bij beantwoording de datum en ons kenmerk vermelden. Wilt u slechts één zaak in uw brief behandelen.

Datum 6 september 2024
Onderwerp Antwoorden Kamervragen over het bericht: 'Overijsselse gemeenten houden tientallen miljoenen over aan opvang Oekraïners.'

Hierbij bied ik u de antwoorden aan op de schriftelijke vragen van het lid Eerdmans (JA21) over het bericht: 'Overijsselse gemeenten houden tientallen miljoenen over aan opvang Oekraïners.'

Deze vragen werden ingezonden op 30 juli 2024 met kenmerk 2024Z12235.

De Minister van Asiel en Migratie,

M.H.M. Faber – Van de Klashorst

Vragen van het lid Eerdmans (JA21) aan de minister van Asiel en Migratie over het bericht: 'Overijsselse gemeenten houden tientallen miljoenen over aan opvang Oekraïners'
(ingezonden 30 juli 2024, 2024Z12235)

Directoraat-Generaal Migratie
Programmadirectie Oekraïense Ontheemden

Datum
6 september 2024

Ons kenmerk
5682163

Vraag 1
Bent u bekend met het artikel "Overijsselse gemeenten houden tientallen miljoenen over aan opvang Oekraïners"?

Antwoord op vraag 1
Ja, ik ben bekend met het artikel "Overijsselse gemeenten houden tientallen miljoenen over aan opvang Oekraïners" dat op RTV-Oost verscheen op 29 juli 2024.

Vraag 2
Kunt u de totale kosten inzichtelijk maken die ten behoeve van de Oekraïense opvang zijn verleend aan gemeenten? Kunt u het totale overschot dat door gemeenten niet is uitgekeerd inzichtelijk maken? Kunt u tevens inzichtelijk maken wat de totale overschotten van alle gemeenten per provincie zijn?

Antwoord op vraag 2
In onderstaande tabel is weergegeven welke budgetten er in de Rijksbegroting voor gemeenten en veiligheidsregio's is gerealiseerd in 2022 en 2023 en is geraamd voor de jaren 2024 en verder.

Nationaal Programma Oekraïense Vluchtelingen

(x mln.)	2022^	2023^	2024*	2025*	2026*
Bijdrage medeoverheden	935	3.221	3.437	3.613	694

^ Realisatie
* Raming op basis van de eerste suppletoire begroting 2024

Het Rijk heeft geen inzicht in de eventuele overschotten of tekorten ten opzichte van de normvergoeding op het niveau van individuele gemeenten of provincies.

Vraag 3
Kunt u inzichtelijk maken hoeveel gemeenten het overgehouden geld, dat niet aan Oekraïners is uitgegeven, teruggegeven hebben aan het rijk?

Antwoord op vraag 3
Voor het kalenderjaar 2022 hebben 9 gemeenten overgebleven geld, dat niet aan de opvang van Oekraïners is uitgegeven, teruggegeven aan het Rijk. Voor het kalenderjaar 2023 wordt de verantwoordingsinformatie van gemeenten momenteel verwerkt.

Vraag 4 en 5
Op welke manier houdt u toezicht op het geld dat uitgekeerd wordt aan gemeenten? Op welke manier bemoeit u zich nog met de overschotten die uitgegeven worden aan zaken die niets met de Oekraïense opvang te maken hebben? Is het wettelijk toegestaan dat gemeenten overschotten van de gelden van de opvang van Oekraïners vrijelijk mogen besteden?

Directoraat-Generaal Migratie
Programmadirectie Oekraïense Ontheemden

Datum
6 september 2024

Ons kenmerk
5682163

Antwoord op vragen 4 en 5
Medeoverheden (zoals gemeenten, provincies én veiligheidsregio's) moeten elk jaar aan de Rijksoverheid melden of en hoe ze (een) specifieke uitkering(en) hebben besteed. Dit doen zij via de methodiek SiSa (Single information, Single audit).

De specifieke uitkering aan gemeenten vanuit de Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne (BooO) bestaat uit meerdere onderdelen. De belangrijkste zijn een normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke opvangplek per dag, een normbedrag per maand per persoon in de particuliere opvang en een vergoeding van werkelijk gemaakte transitiekosten bij het realiseren van gemeentelijke opvangplekken. Het gebruik van normbedragen bevordert de controleerbaarheid en uitvoerbaarheid van de specifieke uitkering.

De normbedragen zijn op basis van onderzoek vastgesteld op een bedrag dat ziet op reële compensatie van kosten die gemeenten maken. De werkelijk gemaakte kosten van de gemeente komen (meestal) niet exact overeen met de bijdrage vanuit het Rijk. Omdat de normbedragen in de BooO geregeld zijn, zijn de middelen besteed conform de in de BooO aangegeven wettelijke bepalingen. Overschotten bij de normbedragen kunnen door de gemeente worden besteed aan hun publieke taak. De gemeente legt daarover verantwoording af aan de gemeenteraad.

Vraag 6
Bent u voornemens de overschotten van gemeenten terug te vorderen?

Antwoord op vraag 6
Als gemeenten minder kosten maken dan de uitkering op basis van de normbedragen, dan is het verzoek aan de gemeente om eventuele overschotten, vrijwillig terugstorten naar het Rijk. Dit is niet verplicht, overschotten worden dus niet door het Rijk teruggevorderd. Het normbedrag is op basis van onderzoek vastgesteld op een bedrag dat ziet op reële compensatie van kosten die gemeenten maken.

Vraag 7
Kunt u een verklaring geven waarom gemeenten tientallen miljoen overhouden aan de opvang van Oekraïners, bijvoorbeeld dat het rijk een verkeerde inschatting heeft gemaakt of dat gemeenten kampen met uitvoeringsproblemen?

Antwoord op vraag 7
De normbedragen dienen aan te sluiten bij de werkelijke kosten die gemeenten maken. Sinds 2022 wordt ieder jaar in de zomer een kostenonderzoek uitgevoerd naar de werkelijke kosten die gemeenten maken. De inzichten die uit het onderzoek naar voor komen, leiden tot aanpassingen in zowel het normbedrag voor de gemeentelijke als de particuliere opvang per 1 januari van het jaar erna.

Uit het kostenonderzoek gedaan in de zomer van 2023 bleek €83 per opvangplek per dag een reële compensatie te zijn voor 2023, en voor 2024 €61 (dit is zonder het bedrag aan leefgeld (€9) dat in 2023 in het normbedrag verwerkt was). Op deze manier zorgen we voor een zo overzichtelijk en eenvoudig mogelijke

regeling. Een aantal gemeenten zal niet uitkomen met deze normvergoeding en andere gemeenten kunnen geld overhouden.

Er is bewust gekozen voor één normbedrag per gemeentelijke of particuliere opvangplek. Deze methodiek draagt bij aan continuïteit en stabiliteit in de bekostiging, dat gezien de huidige bezettingsgraad en de opgave om het aantal opvangplekken uit te breiden gewenst is. Bovendien is in de afgelopen tweeënhalf jaar gebleken dat het hanteren van deze methodiek zowel voor het Rijk als voor gemeenten goed uitvoerbaar is. Een alternatieve bekostiging op basis van werkelijke kosten brengt extra administratieve lasten en een groter aantal ambtenaren met zich mee voor indiening, beoordeling en controle. De huidige methodiek bevordert de controleerbaarheid en eenvoud van de uitvoering, waardoor gemeenten efficiënt kunnen werken binnen de gestelde financiële kaders.

1) NOS, 28 juli 2024, Overijsselse gemeenten houden tientallen miljoenen over aan opvang Oekraïners (nos.nl/artikel/2530636-overijsselse-gemeenten-houden-tientallen-miljoenen-over-aan-opvang-oekrainers).

Directoraat-Generaal Migratie
Programmadirectie Oekraïense Ontheemden

Datum
6 september 2024

Ons kenmerk
5682163